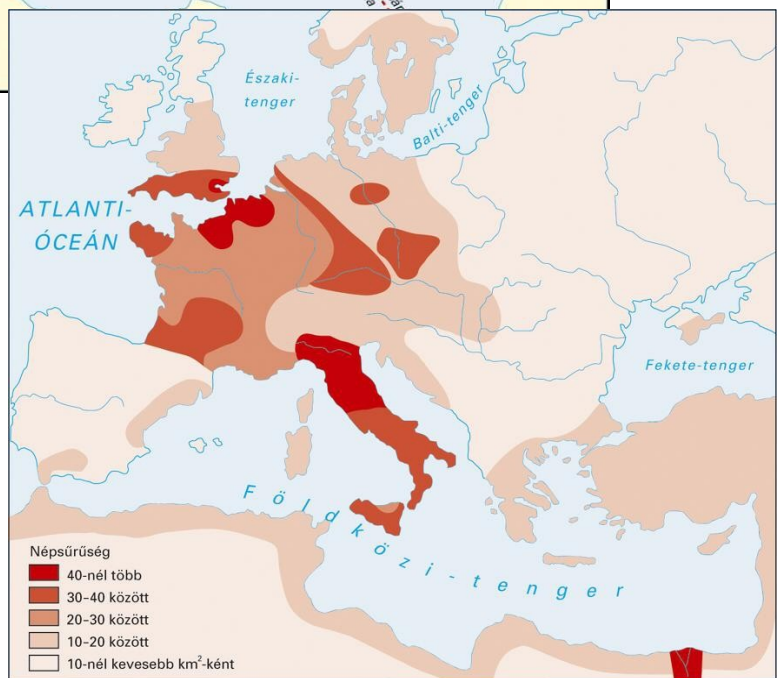
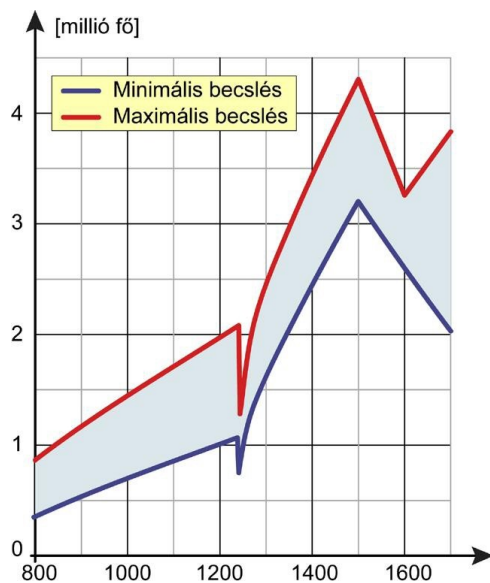
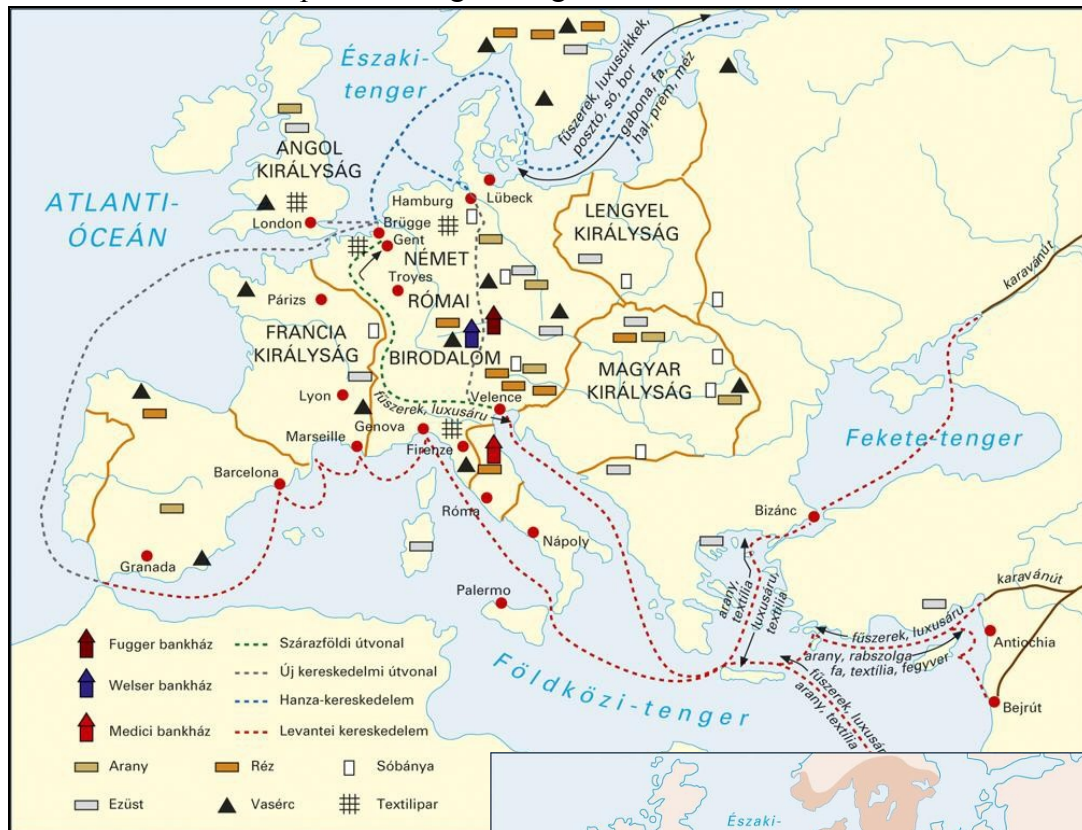

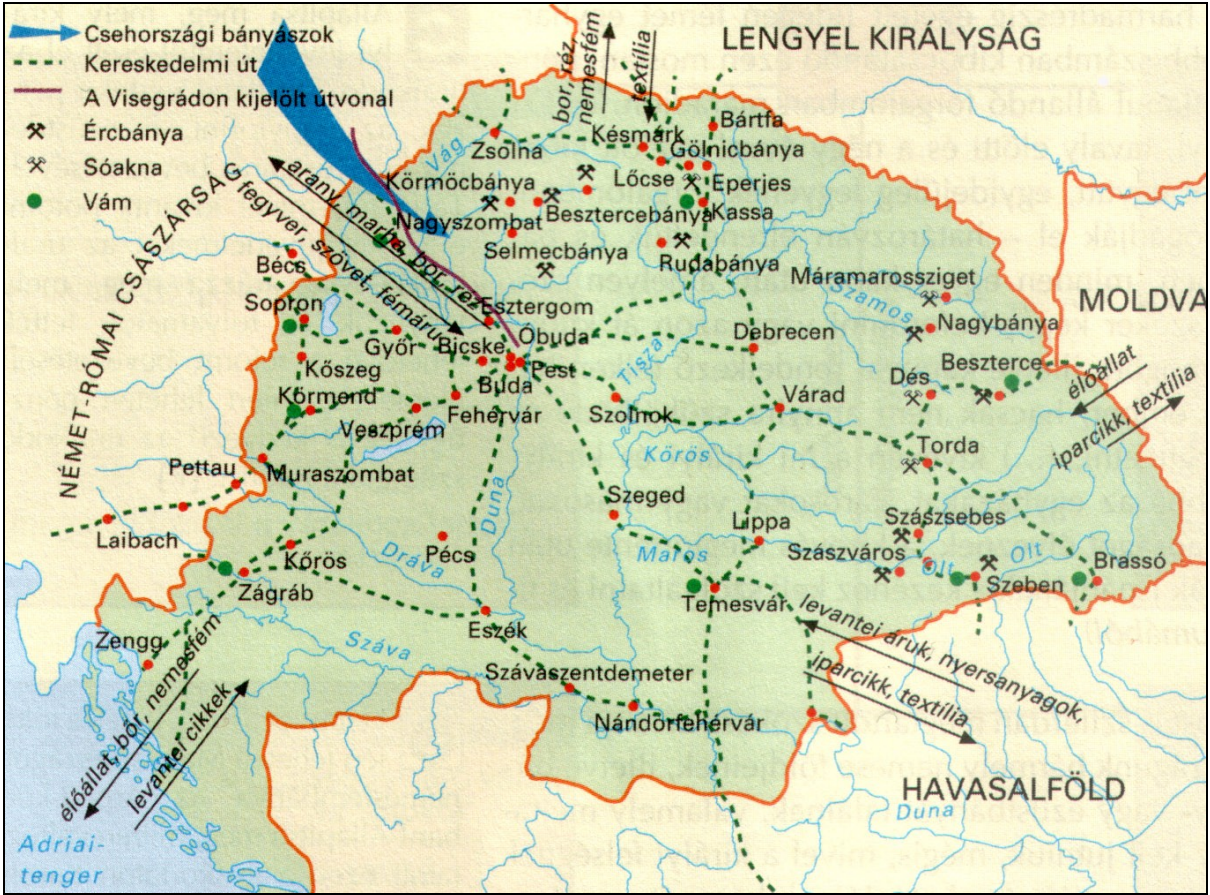
Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra
A magyar gazdaság a XI–XVI. században

Mutassa be és elemezze a magyar gazdaság XIV–XVI. századi alakulását, és tárja fel ezek kapcsolatát a korszak gazdasági és politikai folyamataival! Válaszában az alábbi szempontokra térjen ki:

- a XIV–XV. századi európai gazdasági folyamatok áttekintése;
- a XIV–XV. századi magyar gazdasági fejlődés bemutatása;
- a nagy földrajzi felfedezések és hatásai a magyar gazdaságra;
- a XVI. századi politikai és gazdasági hatások elemzése.

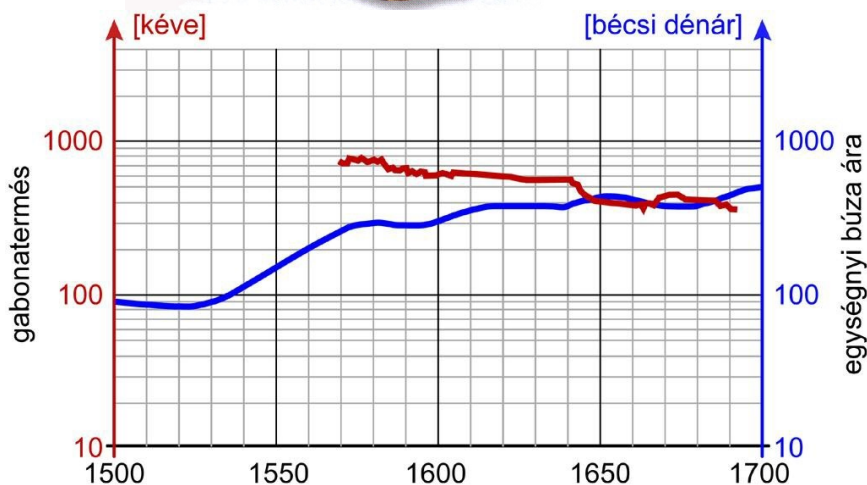

Magyarország gazdasága a XIV–XV. században

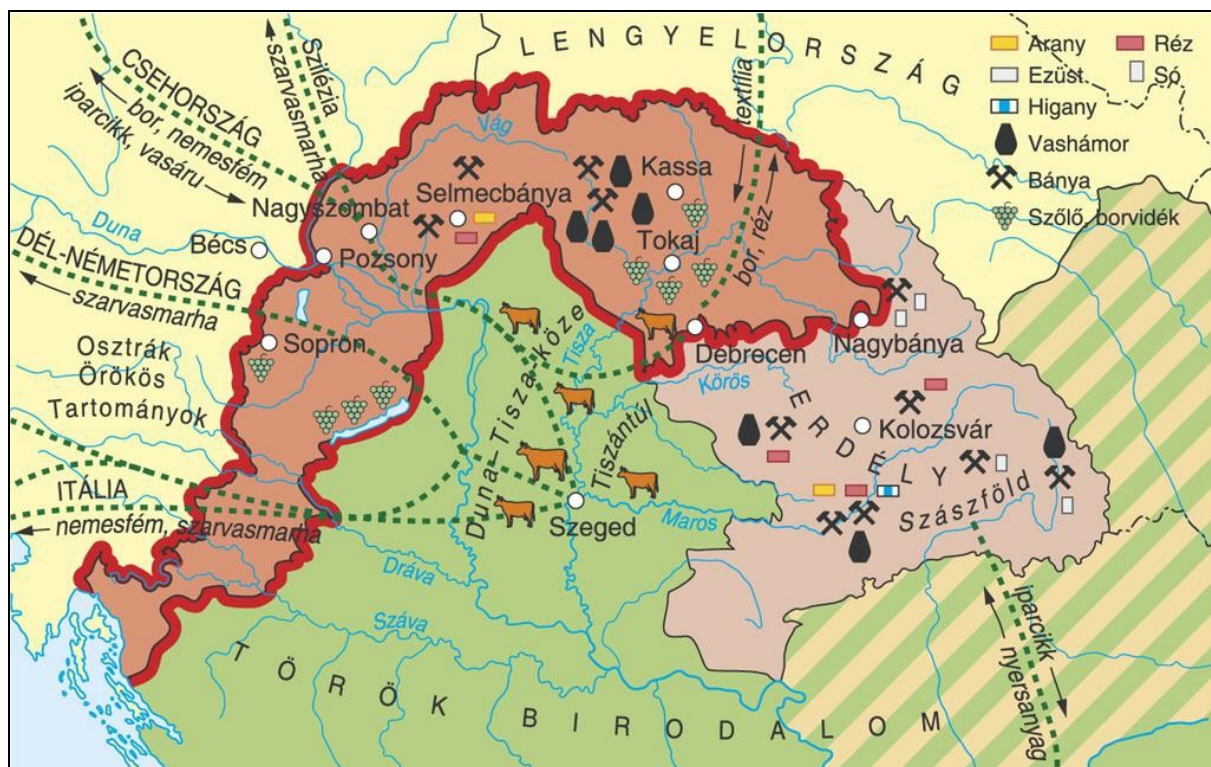
„Határozván elrendeltük és parancsoljuk, hogy minden megyében, minden egyes kapu után, amelyen szénával vagy gabonával megrakott szekér képes befordulni vagy azon át kijönni (...) a kirovás megtörténte után 15 napon belül, a kamara haszna címén, előbb említett kamaráknak 18 dénárt a kamarák ispánjának kezéhez kell szolgáltatni és fizetni.”
(I. Károly 1342. évi dekrétumából)

Károly Róbert értékálló aranyforintja

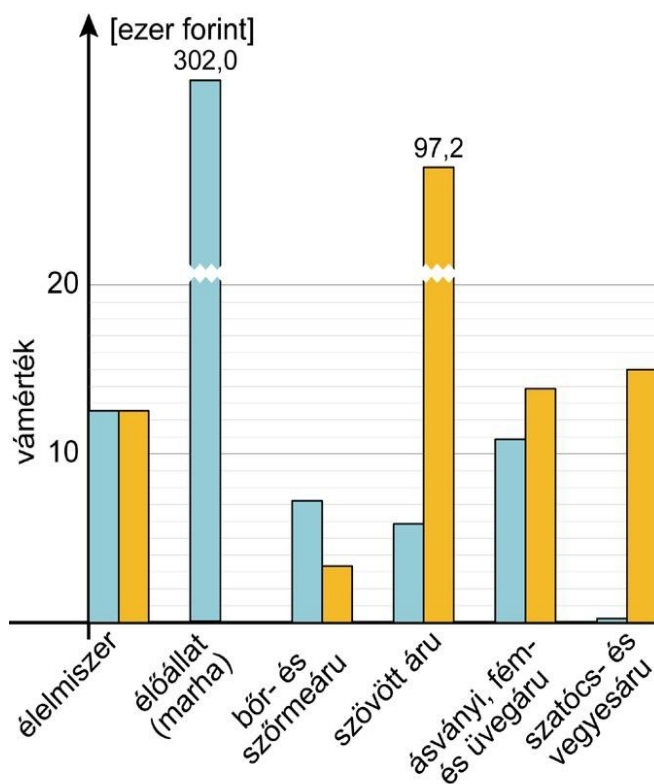

*A háztartásokra eső gabona-
termelés Ugocsában és a gabo-
nafélénk árának alakulása*

Magyarország gazdasága a XI–XVII. században

Kivitel és behozatal Magyarországon a XVI. században

„Az rabló égető török, tatár, kurtány [havasalföldi román] sok helyeken megelőzván az házaktúl mindenekkel felrakodott s háznépestül szaladó szegény hajdú s egyéb akármilyen rendbeli kereszténységet, az erős férfiakat levágja, feleségeiket, gyermekeiket pedig minden javokkal benyeli és rabokká teszi vala. Kaba városát jó reggel porrá s hamuvá tette vala; Szoboszlót azonképpen, de ennek hogy egyháza környül ugyan jó erősséggel való kastélya volna, abban ugyan feles számmal sokak háznépestül is szorultak vala, és a míg szegények magokat bírhatták, lövéssel is mind magokat, kastélyokat valóban nagy emberséggel oltalmazzák vala. De a vezér a számos jancsárokat kastélyoknak neki hajtá, parancsolván az azonnal elboríták, rájuk vívák, vágák. Az hol noha ők is nagyon emberkedvén számost el is hullattak vala a jancsárok közül, de tőlük meggyőztetvén, a férfiaknak mind fejét szedeték, (...)” (Szalárdi János *Siralmas magyar krónikájából*, 1660)

Értékelési útmutató (1. tétel)

Szempontok	Optimális megoldás	Pont
A feladat megértése, témataartás, a lényeg kiemelése	A vizsgáló <ul style="list-style-type: none"> • áttekinti a XIV–XV. századi európai gazdasági folyamatokat; • bemutatja a XIV–XV. századi magyar gazdaság fejlődését; • feltárja a nagy földrajzi felfedezések hatásait a magyar gazdaságra; • elemzi a XVI. századi politikai és gazdasági hatásokat. 	12
Tájékozódás térben és időben	A vizsgáló <ul style="list-style-type: none"> • tisztában van a XIV–XVI. századi magyar gazdaság térbeli sajátosságaival (pl. az európai gazdasági folyamatok térbelisége, bányavidékek és bányavárosok, városhálózat, kereskedelmi útvonalak, elpusztult területek), és ezek következményeivel; • a problémát jól helyezi el az időben, tisztában van az előzményekkel és a nemzetközi háttér időrendjével. 	6
A szaknyelv alkalmazása	A vizsgáló <ul style="list-style-type: none"> • előadásában használja a témához kapcsolódó általános fogalmakat (pl. munkamegosztás, export, import, világgazdaság, adó, pénz); • használja a téma szakkifejezéseit (pl. aranyforint, kapuadó, regálé, árforradalom, Hanza, Levante); • feleletében a fogalmakat jelentésüknek megfelelően használja. 	6
Források használata és értékelése	A vizsgáló <ul style="list-style-type: none"> • rögzíti a XIV. századi európai gazdasági folyamatokat (pl. éghajlatváltozás, pestis, éhínségek, népesség pusztulása); • rögzíti a XIV–XV. századi magyar gazdasági folyamatok jellemzőit (pl. népességnövekedés, pénzgazdálkodás és bányászat fejlődése, városok növekedése); • rögzíti a XVI. században bekövetkező világgazdasági mozgásokat (pl. gyarmatosítás, árforradalom, Levante hanyatlása, Hanza felfutása); • rögzíti a XVI. századi magyar gazdaságban kibontakozó folyamatokat (marhakereskedelem, mezőgazdasági kivitel fokozódása, a népesség és a gazdaság pusztulása). 	12
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, a történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása	A vizsgáló <ul style="list-style-type: none"> • elemzi a királyi hatalom szerepét a gazdasági változásokban (pl. adók és vámok, a betelepülés felkarolása – bányavárosok, szilárd pénz); • elemzi a XIV–XV. századi hatásokat (pl. a hospes-mozgalom, a korábbi eredmények beérése, a nyugati visszaesés a felzárkózás korává teszik a korszakot); • elemzi a földrajzi felfedezések hatásait (pl. a nemesfém értéke csökken – de a bányák úgylis elviesedtek, megnőhet a magyar agrárexport); • elemzi a politikai viszonyok hatásait (pl. hazánk is a közép-európai utat járja, megerősödnek a jobbágyi kötöttségek, a háborúk segítik a marhaexportot, azonban felemésztik a megtakarításokat, fejlesztéseket és a munkaerőt); • önálló ismereteivel, következtetéseivel, megállapításaival kiegészíti feleletét. 	18
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgáló egész mondatokban, folyamatosan fejt ki gondolatait, és szabatosan fogalmaz. • A felelet szerkezete alkalmas a téma kifejtésére. • A gondolatmenet logikus. 	6
Összesen		60